

Рівненський державний гуманітарний університет

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра екології, географії та туризму

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 13. Сучасні концепції географічної науки і освіти

Спеціальність **014 Середня освіта (Географія)**

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма **«Середня освіта (Географія)»**

Освітній ступінь _____

магістр

(бакалавр/магістр)

Інститут, факультет, відділення **Психолого-природничий факультет**

(назва інституту, факультету, відділення)

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні концепції географічної науки і освіти» для здобувачів освітнього ступеня *магістр* галузі знань *01 Освіта/Педагогіка* спеціальності 014 Середня освіта (Географія) за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Географія)».

Мова навчання: українська.

Розробник: Лажнік В. Й., кандидат географічних наук, професор кафедри екології, географії та туризму

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри екології, географії та туризму

Протокол № 11 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри екології, географії та туризму
проф. Лико Д.В.

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією психолого-природничого факультету.

Протокол №4 від «2» вересня 2020 року

Голова навчально-методичної комісії доц.Сяська І.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 4,0	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u>	Вибіркова	
Модулів — 2	Спеціальність <u>014 Середня освіта (Географія)</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів — 2		2-й	2-й
Загальна кількість годин — 120		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних — 2,0 самостійної роботи студента — 4,0	Освітній рівень: другий (магістерський) рівень	18 год.	4 год.
		Практичні	
		22 год.	6 год.
		Лабораторні	
		– год.	– год.
		Самостійна робота	
		80 год.	110 год.
		Індивідуальні завдання: 16	
Вид контролю: залік			
Передумови для вивчення дисципліни: вивчення дисциплін відповідно до освітньої програми			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Сучасні концепції географічної науки і освіти» є систематизація й узагальнення студентами знань про теорії та концепції, які формують теоретичний апарат географічної науки й освіти; ознайомлення з основними положеннями та теоретичними обґрунтуваннями концепцій природничої та суспільної географії.

2.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Сучасні концепції географічної науки і освіти» є:

- ознайомити з теоретичними положеннями основних концепцій сучасної географічної науки та освіти;
- ознайомитися зі структуризацією теорій і концепцій географічної науки й освіти;
- вивчити суть сучасних головних концепцій природничої та спільної географії;

- вивчити історію, принципи та засади формування сучасних концепцій географічної науки;
- знати термінологію та основні поняття, які використовується в обґрунтуванні концепцій;
- знати основні тенденції сучасної теоретизації в географічній науці та освіті;
- творчо аналізувати результати наукової та виробничої роботи, самостійно знаходити шляхи її удосконалення та вміти інформативно та обґрунтовано оформити їх у відповідних інформаційних джерелах.

2.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти наступними **компетентностями**:

загальними:

ЗК 2. Знання і розуміння предметної області та розуміння професії.

ЗК 4. Здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми, застосовувати знання на практиці.

фаховими:

ФК 1. Здатність продемонструвати знання і розуміння сучасних теоретичних та методологічних основ географії, а також методик викладання географії у старшій школі та закладі вищої освіти (ЗВО).

ФК 3. Здатність демонструвати загальну структуру географічної науки на основі взаємозв'язку основних учень про будову географічної оболонки Землі, стратегію сталого розвитку, фізико-географічні особливості материків і океанів, про соціально-економічний розвиток України, країн та регіонів світу.

ФК 4. Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі в контексті необхідності постійного розширення і актуалізації географічних знань для підвищення професійної майстерності;

ФК 5. Здатність належно використовувати географічну термінологію, ефективно і вільно передавати географічні ідеї, принципи і теорії письмовими, усними та візуальними засобами.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати та розуміти внутрішню структуру географії, її предмет дослідження, місце і зв'язки в системі наук; володіти інформацією про досягнення географії для кожного етапу освітнього процесу з урахуванням дидактичних принципів і особливостей учнів та здобувачів вищої освіти.

ПРН 2. Знати структуру та базові принципи функціонування світового та національного географічного простору, сучасні концепції географічної науки і освіти.

ПРН 6. Знати базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат конкретних галузей географії (у тому числі й на іноземній мові), їх теоретичні й емпіричні досягнення в природничій та суспільній географії, порівнювати різні погляди на проблемні географічні питання.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРІЇ ТА КОНЦЕПЦІЇ ПРИРОДНИЧОЇ ГЕОГРАФІЇ

Тема 1. Ієрархія наукових знань в географії.

Поняття загального об'єкта науки. Терміни, поняття категорії науки. Система понять географічної науки. Суть схеми ієрархії наукових знань: вчення, теорія, концепція,

гіпотеза, поняття, термін. Місце парадигми у структурі наукових знань. Поняття наукової теорії і концепції. Класи географічних теорій і концепцій. Структуризація й ієрархія наукових концепцій: загальногеографічні й фізико-географічні концепції, концепції природокористування, концепції суспільної географії, концепції картографії і суміжних наук. Наукові концепції й гіпотези в шкільній географії.

Тема 2. Загальногеографічні й фізико-географічні концепції.

Історія виникнення загальногеографічних концепцій. Вплив загальнонаукових концепцій на географію. Основні загальногеографічні концепції. Комплексний географічний підхід і геосистемна концепція. Концепція геосфер. Геосистемна концепція: поняття, елементи системи, цілісність, структура і динаміка геосистеми, зв'язки в геосистемах. Суть концепції геотехнічних систем. Концепція моніторингу навколишнього середовища. Суть поняття «геосистемний моніторинг». Концепція географічної експертизи. Еколого-географічна експертиза. Концепція проблемного країнознавства. Ідеї глобального країнознавства. Концепція поляризованого ландшафту. Морфоструктурна концепція та морфоструктурний аналіз. Концепція стиснення геопростору.

Тема 3. Концепції природокористування та географо-екологічні концепції.

Історія виникнення концепцій природокористування. Суть концепції стійкості та мінливості геосистем. Функції природно-антропогенних геосистем. Концепція природно-ресурсного потенціалу. Концепція ресурсних циклів. Суть поняття «ресурсний цикл». Регіональна структура ресурсних циклів за І. В. Комаром. Концепція територіальних поєднань природних ресурсів. Концепція глобальної екології та інші концепції природничої географії. Географо-екологічні теорії й концепції. Географічний детермінізм та інвайроменталізм. Концепції посібілізму та пробабілізму. Концепція меж розвитку та сталого розвитку. Концепція «ландшафтного розмаїття». Концепція «екологічного імператива».

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

СУЧАСНІ КОНЦЕПЦІЇ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ

Тема 4. Географо-демосоціальні теорії та концепції.

Загальні положення про географо-демосоціальні концепції. Теорія центральних місць. Ієрархічні системи центральних місць В. Кристаллера та А. Льюша. Модифікація гексагональної моделі В. Ізардом. Теорія систем розселення населення. Концепція єдиної системи розселення. Інтегральні системи розселення. Міські й сільські системи розселення населення. Концепція опорного каркасу розселення. Концепція глобальних (світових) міст. Принципи геопросторової організації регіональних систем розселення. Теорія структурно-територіальної організації етнонаціональних спільнот і груп. Концепція «якості» населення. Теорія просторової поведінки людини. Теорія дифузії інновацій. Основні концепції соціальної географії. Концепція територіальної рекреаційної системи.

Тема 5. Географо-економічні теорії та концепції.

Економічний детермінізм у суспільній географії. Теорії розміщення виробництва (штандортні теорії). Концепція великих циклів М. Д. Кондратьєва. Концепція енерговиробничих циклів. Концепція гнучкої територіальної організації виробництва. Концепція «полюсів зростання». Теорії регіоналізації та концепції територіальної структури економічного району та рівнів економічного районування. Теорії територіального комплексоутворення та системоформування. Концепція міжгалузевих комплексів. Концепція функціонально-компонентної структури комплексів. Концепція

територіальної та функціонально-територіальної структури комплексів. Концепція організаційної (управлінської) структури комплексів.

Тема 6. Географо-політичні теорії, концепції та доктрини.

Теорії й концепції держави. Теорії держави в працях Ф. Ратцеля, Р. Челлена, К. Гаусгофера, П. Тейлора. Функціональна теорія держави Р. Гартшорна. Теорія «світових систем» Валлерстайна-Тейлора. Концепція держави в політичній географії. Теорія держави Е. Гідденса. Концепції, які трактують роль держави в сучасному суспільстві (держава як надавач послуг, неолібералізм, держава як регулятор соціальних конфліктів і розподільних суспільних благ). Постмодерністські концепції політичної географії і теорії «конструювання» простору. Концепції мультикультуралізму. Концепції територіальності та етнічної й політичної ідентичності. Концепція політико-географічного місця Дж. Егню й контекстуальний підхід. Концепція територіально-політичної організації суспільства В. О. Колосова. Глобальні геополітичні та геостратегічні концепції. Теорія світових геополітичних циклів. Довгі цикли розвитку світової геополітики. Концепція світових гегемоній П. Тейлора. Геополітичні концепції А. Мегана, Г. Маккіндера, Н. Спайкмена . Цивілізаційна концепція С. Гантінгтона. Концепція «Великої шахівниці» З. Бжезінського. Концепція рубіжної комунікативності В. О. Дергачова. Американські та російські геополітичні та геостратегічні теорії та доктрини. Геополітичні концепції та доктрин України («східна», «західна», балтійсько-чорноморська, чорноморська, україноцентрична).

Тема 7. Сучасні концепції картографії та суміжних наук. Концепції географічної освіти.

Основні концепції картографії (за А. М. Берлянттом). Модельно-пізнавальна та комунікативна концепції. Суть поняття «картографічне моделювання». Концепції метакартографії та картології. Мовна концепція в картографії.

Тема 8. Геоінформаційна концепція.

Концепція геоінформаційних систем. Концепція етнічного (історико-етнічного) районування. Схема історико-культурного районування В. Р.-Л. Кришюнаса. Культурні райони світу П. Хаггета.

Тема 9. Географічна культура й шкільна освіта.

Культурологічна концепція шкільної освіти. Концептологічні засади сучасної реформи шкільної освіти. Концепції гуманізації, диференціації та інтеграції шкільної освіти. Базовий зміст сучасної географічної освіти. Дискусійність внутрішнього структурування шкільної географії. Концепція інтегрованих курсів у шкільній освіті: переваги й недоліки. Теорія шкільного підручника. Концепція «Підручник нового покоління». Концепція навчальних і навчально-методичних комплексів. Концепція підвищення методичного рівня шкільної географії. Наукові теорії, концепції й гіпотези в шкільній географії.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теорії та концепції природничої географії.												
Тема 1. Ієрахія наукових знань в географії.	12	2	2	–	–	8	18	1	1	–	–	16
Тема 2. Загальногеографічні й фізико-географічні концепції.	12	2	2	–	–	8	18	1	1	–	–	16
Тема 3. Концепції природокористування та географо-екологічні концепції.	12	2	2	–	–	8	17	–	1	–	–	16
Разом за змістовним модулем 1	36	6	6	–	–	24	53	2	3	–	–	48
Змістовий модуль 2. Сучасні концепції суспільної географії.												
Тема 4. Географо-демосоціальні теорії та концепції.	12	2	2	–	–	8	13	–	1	–	–	12
Тема 5. Географо-економічні теорії та концепції.	16	2	4	–	–	12	13	1	–	–	–	12
Тема 6. Географо-політичні теорії, концепції та доктрини.	16	2	2	–	–	8	14	1	1	–	–	12
Тема 7. Сучасні концепції картографії та суміжних наук. Концепції географічної освіти.	12	2	4	–	–	8	13	–	1	–	–	12
Тема 8. Геоінформаційна концепція.	14	2	2	–	–	10	7	–	–	–	–	7
Тема 9. Географічна культура й шкільна освіта.	14	2	2	–	–	10	7	–	–	–	–	7
Разом за змістовним модулем 2	84	12	16	–	–	56	67	2	3	–	–	62
Усього годин	120	18	22	–	–	80	90	4	6	–	–	110

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1.	Ієрахія наукових знань в географії.	2
2.	Загальногеографічні й фізико-географічні концепції.	2

3.	Концепції природокористування та географо-екологічні концепції.	2
4.	Географо-демосоціальні теорії та концепції.	2
5.	Загальні географо-економічні теорії та концепції.	2
6.	Концепції територіальної організації виробництва й суспільства..	2
7.	Географо-політичні теорії, концепції та доктрини.	2
8.	Сучасні концепції картографії та суміжних наук. Концепції географічної освіти.	4
9.	Культурні райони світу П. Хаггета.	2
10.	Наукові теорії, концепції й гіпотези в шкільній географії.	2
Разом		22 год.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	2	3	
1.	Структуризація й ієрархія наукових концепцій в географії.	8	16
2.	Геосистемна концепція.	8	16
3.	Концепції природокористування в природничій географії.	8	16
4.	Концепція глобальних (світових) міст.	8	16
5.	Концепції й теорії регіоналізації.	12	8
6.	Концепції енерговиробничих циклів та міжгалузевих комплексів.	16	8
7.	Концепція територіально-політичної організації суспільства.	10	16
8.	Геоінформаційна концепція в картографії. Культурологічна концепція шкільної освіти.	10	14
Разом		80 год.	110 год.

Примітка: 80*/110 – денна форма/ заочна форма навчання

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

1. Скласти короткий словник термінів та понять за матеріалами курсу (5 балів).
2. Скласти реферат по одній із концепцій географічної науки та освіти (за вибором студента) (15 балів).

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни «Сучасні концепції географічної науки і освіти» використовують такі методи навчання:

МН1 – словесний метод (лекція, співбесіда, дискусія тощо);

МН2 – практичний метод (практичні та лабораторні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
 МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань).
 МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль знань з дисципліни викладач здійснює за рейтинговою системою. Результати навчальної діяльності студентів оцінюють за 100-бальною шкалою.

а) поточний контроль знань:

- оцінювання усних відповідей на занятті;
- оцінювання контрольних робіт;
- оцінювання завдань для самостійної роботи;
- тестовий контроль.

б) підсумковий контроль знань:

- оцінювання усних відповідей на заліку та іспиті.

МО1 – екзамен;

МО2 – усне або письмове опитування;

МО4 – тестування;

МО5 – командні проєкти;

МО6 – реферат, есе;

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт;

МО10 – залік.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

Визначити за допомогою якісних критеріїв мінімальний пороговий рівень оцінки і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку. Зазначити використовувану числову (рейтингову) шкалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Контроль за процесом засвоєння студентами курсу та якістю знань здійснюватиметься у ході поточного та підсумкового контролю. Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Поточний контроль передбачає:

- перевірку знань студентів у ході практичних занять (усні відповіді, виконання презентацій, рефератів та їх захист, виконання навчально-дослідних завдань, проєктів, перевірка письмових завдань зошита самостійної підготовки);
- представлення проєкту, за темою передбаченими змістовими модулями.

Робота студентів на практичних заняттях оцінюється за п'ятибальною шкалою. 3 бали – «задовільно», 4 – «добре», 5 – «відмінно».

Модуль завершується проведенням підсумкового модульного контролю. Він може проводитися у формі усного опитування чи письмового виконання.

Виконання індивідуального науково-дослідного завдання та завдань самостійної роботи з вивчення курсу оцінюються за 20-бальною шкалою.

Поточне тестування та самостійна робота									ІНДЗ	Сума
ЗМ 1			ЗМ 2						20	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		
6	6	6	6	10	6	10	6	6		
4 бали (ВПР) + 2 бали (ВСП) = 6 балів	4 бали (ВПР) + 2 бали (ВСП) = 6 балів	4 бали (ВПР) + 2 бали (ВСП) = 6 балів	4 бали (ВПР) + 2 бали (ВСП) = 6 балів	4+4 бали (ВПР) + 2 бали (ВСП) = 10 балів	4 бали (ВПР) + 2 бали (ВСП) = 6 балів	4+4 бали (ВПР) + 2 бали (ВСП) = 10 балів	4 бали (ВПР) + 2 бали (ВСП) = 6 балів	4 бали (ВПР) + 2 бали (ВСП) = 6 балів		
Модульний контроль – 9			Модульний контроль – 9							

Примітка: ВПР – виконання практичної роботи; ВСП – виконання самостійної роботи.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- навчально-методичні матеріали з курсу;
- тестові завдання;
- методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи студентів.

13. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття загального об'єкта науки.
2. Система понять географічної науки.
3. Суть схеми ієрархії наукових знань: вчення, теорія, концепція, гіпотеза, поняття, термін.
4. Поняття наукової теорії і концепції.
5. Структуризація й ієрархія наукових концепцій
6. Вплив загальнонаукових концепцій на географію.
7. Основні загальногеографічні концепції.
8. Комплексний географічний підхід і геосистемна концепція.
9. Концепція геосфер.
10. Геосистемна концепція: поняття, елементи системи та її ознаки.
11. Суть концепції геотехнічних систем.
12. Концепція моніторингу навколишнього середовища.
13. Концепція географічної експертизи.
14. Концепція проблемного країнознавства.
15. Концепція поляризованого ландшафту.
16. Морфоструктурна концепція та морфоструктурний аналіз.
17. Концепція стиснення геопростору.

18. Суть концепції стійкості та мінливості геосистем.
19. Концепція природно-ресурсного потенціалу.
20. Концепція ресурсних циклів.
21. Концепція територіальних поєднань природних ресурсів.
22. Концепція глобальної екології.
23. Географо-екологічні теорії й концепції.
24. Географічний детермінізм та інвайроменталізм.
25. Концепції посібілізму та пробабілізму.
26. Концепція меж розвитку та сталого розвитку.
27. Концепція «ландшафтного розмаїття».
28. Концепція «екологічного імператива».
29. Теорія центральних місць.
30. Теорія систем розселення населення.
31. Концепція єдиної системи розселення.
32. Концепція опорного каркасу розселення.
33. Концепція глобальних (світових) міст.
34. Теорія структурно-територіальної організації етнонаціональних спільнот і груп.
35. Концепція «якості» населення.
36. Теорія просторової поведінки людини.
37. Теорія дифузії інновацій.
38. Основні концепції соціальної географії.
39. Концепція територіальної рекреаційної системи.
40. Теорії розміщення виробництва (штандортні теорії).
41. Концепція великих циклів М. Д. Кондратьєва.
42. Концепція енерговиробничих циклів.
43. Концепція гнучкої територіальної організації виробництва.
44. Концепція «полюсів зростання».
45. Теорії регіоналізації та концепції територіальної структури економічного району та рівнів економічного районування.
46. Теорії територіального комплексоутворення та системоформування.
47. Концепція міжгалузевих комплексів.
48. Концепція функціонально-компонентної структури комплексів.
49. Концепція територіальної та функціонально-територіальної структури комплексів.
50. Концепція організаційної (управлінської) структури комплексів.
51. Теорії й концепції держави.
52. Функціональна теорія держави Р. Гартшорна.
53. Теорія «світових систем» Валлерстайна-Тейлора.
54. Концепції, які трактують роль держави в сучасному суспільстві.
55. Постмодерністські концепції політичної географії і теорії «конструювання» простору.
56. Концепції мультикультуралізму.
57. Концепції територіальності та етнічної й політичної ідентичності.
58. Концепція політико-географічного місця Дж. Егню й контекстуальний підхід.
59. Концепція територіально-політичної організації суспільства В. О. Колосова.
60. Глобальні геополітичні та геостратегічні концепції.
61. Геополітичні концепції А. Мегана, Г. Маккіндера, Н. Спайкмена .
62. Цивілізаційна концепція С. Гантінгтона.
63. Концепція «Великої шахівниці» З. Бжезінського.
64. Концепція рубіжної комунікативності В. О. Дергачова.
65. Американські та російські геополітичні та геостратегічні теорії та доктрини.
66. Геополітичні концепції та доктрин України.

67. Основні концепції картографії (за А. М. Берлянтом).
68. Мовна концепція в картографії.
69. Геоінформаційна концепція.
70. Концепція геоінформаційних систем.
71. Концепція етнічного (історико-етнічного) районування.
72. Культурологічна концепція шкільної освіти.
73. Концептологічні засади сучасної реформи шкільної освіти.
74. Концепції гуманізації, диференціації та інтеграції шкільної освіти.
75. Концепція інтегрованих курсів у шкільній освіті: переваги й недоліки.
76. Концепція «Підручник нового покоління».
77. Концепція навчальних і навчально-методичних комплексів.
78. Концепція підвищення методичного рівня шкільної географії.
79. Наукові теорії, концепції й гіпотези в шкільній географії.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Багров М. В. Землезнавство / М. В. Багров, В. О. Боков, І. Г. Черваньов [за ред. П. Г. Шищенка]. – К. : Либідь, 2000. – 464 с.
2. Влах М. Р. Історія географії : навч. посіб. / М. Р. Влах. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. – 336 с.
3. Гродзинський М. Д. Пізнання ландшафту : місце і простір : монографія у 2-х т. / М. Д. Гродзинський. – К. : Вид.-поліграф. центр «Київський ун-т», 2005.
4. Джаман В. О. Регіональні системи розселення: демографічні аспекти / В. О. Джаман. – Чернівці: Рута, 2003.
5. Дністрянський М. С. Етногеографія України: навч. посібник / М. С. Дністрянський. – Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – 232 с.
6. Кисельов Ю. О. Основи геософії : проблеми теорії та методології : монографія / Ю. О. Кисельов. – Луганськ : ДЗ ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2011. – 208 с.
7. Олійник Я. Б. Вступ до соціальної географії: навч. посібник / Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко. – К.: Товариство «Знання», КОО, 2000. – 204 с.
8. Паламарчук М. М. Економічна і соціальна географія України з основами теорії / М. М. Паламарчук, О. М. Паламарчук. – К., 1998.
9. Петлін В. М. Системна природнича географія : монографія / В. М. Петлін. – Львів : Вид. центр ім. І. Франка, 2011. – 249 с.
10. Петлін В. М. Конструктивна географія / В. М. Петлін. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2010. – 544 с.
11. Поросенков Ю. В. Теория и методология географии / Ю. В. Поросенков. – Ч. 1. : Система географических наук. – Воронеж, 2005. — 43 с.
12. Шаблій О. Суспільна географія : у 2-х кн. / О. Шаблій. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2015. – Кн. 1. — 814 с.; Кн. 2. — 706 с.
13. Шаблій О. І. Основи загальної суспільної географії: навч. посібник / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ім. І. Франка, 2003. – 444 с.
14. Шаблій О. І. Суспільна географія : теорія, історія, українознавчі студії / О. І. Шаблій. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 744 с.
15. Штойко П. І. Концепції природознавства : навч. посіб. / П. І. Штойко. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 456 с.

Додаткова

1. Багров Н. В. Парадигма современной географии : от ретроспекции к соционоосферному направлению / Н. В. Багров // УГЖ. — 2011. — № 2. — С. 10—15.
2. Бейдик О. О. Географія : короткий тлумачний словник / О. О. Бейдик. – К. : Либідь, 2001. – 192 с.

3. Берлянт А. М. Геоіконіка / А. М. Берлянт. – М. : Астрія, 1996.
4. Блій де Г. Географія : світи, регіони, концепти / Г. де Блій, П. Муллер, О. Шаблій; [пер. з англ.; передмова та розділ «Україна» О. І. Шаблія]. – К. : Либідь, 2004. – 740 с.
5. Грицай О. В. Центр и периферия в региональном развитии / О. В. Грицай, Г. В. Иоффе, А. И. Трейвиш. – М.: Наука, 1991.
6. Дністрянський М. С. Геополітика : навч. посіб. / М. С. Дністрянський. – Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2011. – 436 с.
7. Дністрянський М. С. Етнополітична географія України : проблеми теорії, методології, практики : монографія / М. С. Дністрянський. – Львів : Літопис ; Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. – 490 с.
8. Дністрянський М. С. Політична географія та геополітика України : навч. посіб. / М. С. Дністрянський. – Тернопіль : Навч. книга - Богдан, 2010. – 344 с.
9. Замятин Д. Н. Метагеографія. Пространство образов и образы пространства / Д. Н. Замятин. – М. : Аграф, 2004. – 512 с.
10. Землезнавство : підруч. для студ. вузів / [за ред. П. Г. Шищенка]. – К. : Либідь, 2000. – 464 с.
11. Исаченко А. Г. Теория и методология географической науки / А. Г. Исаченко. – М. : Академия, 2004. – 400 с.
12. Луцишин П. В. Територіальна організація суспільства (основи теорії) / П. П. Луцишин, Д. Клімонт, Н. П. Луцишин. – Луцьк: Ред.-вид. від. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. 2001. – 334 с.
13. Масляк П. О. Словник-довідник учня з економічної і соціальної географії світу / П. О. Масляк, Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко. – К.: Лібра, 1996. – 328 с.
14. Машбиц Я. Г. Основы страноведения. / Я. Г. Машбиц. – М.: Просвещение, 1998.
15. Немец Л. Н. Устойчивое развитие: социально-географические аспекты / Л. Н. Немец. – Харьков: Факт, 2003. – 383 с.
16. Пістун М. Д. Основи теорії суспільної географії / М. Д. Пістун. – К., 1996.
17. Ровенчак І. І. Географія культури : проблеми теорії, методології та методики дослідження : монографія / І. І. Ровенчак. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. – 240 с.
18. Сухоруков В. Д. Теория геопространственных систем / В. Д. Сухоруков. – Смоленск, 2000.
19. Шальнев В. А. История, теория и методология географии. Ч.2. : Теория и методология географии : учебн. пособие / В. А. Шальнев. – Ставрополь : Изд-во СГУ, 2011. – 111 с.

15. ІНФОРМАЦІЙНІ (ІНТЕРНЕТ) РЕСУРСИ

Бібліотеки:

1. РДГУ: абонент № 1 – м. Рівне, вул. Пластова, 31.
2. Абонент № 2 – м. Рівне, вул. Толстого, 3.
3. Абонент № 3 – м. Рівне, вул. Пластова, 41.
4. Обласна наукова – м. Рівне, майдан Короленка, 6, тел.22-10-63.
5. Міська – м. Рівне, вул. Київська, 44, тел. 24-12-47.

Ресурси мережі Інтернет:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <https://nlu.org.ua/>
4. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. – Режим доступу: <http://korolenko.kharkov.com>.

5. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія : Географія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.lgtinfo.com.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=211&Itemid=217&lang=ru.
6. Вісник Львівського університету. Серія географічна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/geography/issue/archive>.
7. Вісник Одеського національного університету. Географічні та геологічні науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://visgeo.onu.edu.ua>.
8. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Геологія. Географія. Екологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://journals.urau.ua/geoeco>.
9. Інститут географії НАН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://igu.org.ua>.
10. Історія української географії : всеукр. наук.-теор. часопис [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrtur.narod.ru/istoukrgeo/isorukrgeo.htm>.
11. Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія: Географія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://econom.chnu.edu.ua/naukovi-vydannya/arhiv>.
12. Український географічний журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ukrgeojournal.org.ua>.
13. Часопис соціально-економічної географії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://periodicals.karazin.ua/soccongeo>.
14. Journal of Geographical Systems [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.scirp.org/journal/jgis>.
15. Journal of Geography, Politics and Society [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.ejournals.eu/JGPS>.
16. National Geographic Society [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.nationalgeographic.com>.
17. Polish Geographical Review [Electronic resource]. – Mode of access : <http://rcin.org.pl/igipz/dlibra/publication?id=162&tab=3>.

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні концепції географічної науки і освіти».
Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ проф. Лико Д.В.

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ доц. Сяська І.О.

Робоча програма навчальної дисципліни «Сучасні концепції географічної науки і освіти».
Перезатверджена без змін та доповнень (зі змінами та доповненнями) на 20__-20__
навчальний рік на засіданні кафедри _____

Розділ робочої програми навчальної дисципліни	Зміни і доповнення

Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Завідувач кафедри _____ проф. Лико Д.В.

Робочу програму схвалено навчально-методичною комісією факультету
Протокол від “ ____ ” _____ 20__ року № ____

Голова навчально-методичної комісії _____ доц. Сяська І.О.